

**ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ Τ.Ε.Ε.
ΠΕΜΠΤΗ 21 ΙΟΥΝΙΟΥ 2001
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ε. Παπανούτσου *Ο άνθρωπος και το φόρεμα*

Το φόρεμα (ανθρώπινη επινόηση και φροντίδα) ως προστασία και στολισμός αποτελείώνει και επισφραγίζει το "πρόσωπό" μας, το συμπληρώνει και το παρουσιάζει. Το πώς ντύνουμε το σώμα μας (από την κεφαλή έως τα πόδια), με τι υλικά και με ποιο τρόπο, δεν είναι καθόλου ασήμαντο ή τυχαίο γεγονός για την υπόστασή μας, τη "δημόσια" και την "ιδιωτική". Αποτελεί μέρος του εαυτού μας, την προβολή του προς τα έξω, και εκφράζει την προσωπική μας υφή: το πώς θέλουμε να μας βλέπουν οι άλλοι και τα δικά μας μάτια. Γδύνετε έναν άνθρωπο (στο ιατρείο, στο στρατόπεδο, στη φυλακή) και χάνει αμέσως την αυτοπεποίθηση, τη δύναμη, το γόητρό του. Έχει την εντύπωση ότι του αφαιρέσατε και κρατάτε στα χέρια σας όχι απλώς το περίβλημα, αλλά ένα μεγάλο μέρος από την ουσία του. Ότι τον ακρωτηριάσατε. Φαντάζεστε ότι μπορεί να επιβληθεί, να έχει συνείδηση του εαυτού του "πλήρη", να ασκήσει την εξουσία ή την αποστολή του ένας αξιωματικός χωρίς στολή, ένας παπάς δίχως ράσο, ένας δικαστής ντυμένος όπως ο κατηγορούμενος;

Στις αρχαίες κοινωνίες, στους λαούς τους πρωτόγονους όχι μόνο το επίσημο φόρεμα (του φύλαρχου, του ιερέα, του μάντη κτλ.), αλλά και το καθημερινό λογαριάζεται πολύ. Πιστεύεται ότι είναι μέρος του ανθρώπου που το φορεί, συνέχεια, απόληξή του· ότι μετέχει στην ουσία του, έχει εμποτισθεί απ' αυτήν, όπως οι τρίχες του σώματος ή τα νύχια. Και γι' αυτό, εάν κατορθώσει κανείς να προμηθευτεί έστω και ένα κομματάκι από το ρούχο του εχθρού ή του αγαπημένου του, μπορεί να τον κάνει (με τη δύναμη της μαγείας) υποχείριό του. Ο πρωτόγονος (και με τη νοοτροπία του σκέπτονται και ενεργούν παρά πολλοί, ακόμη και μέσα στις πιο εξελιγμένες κοινωνίες) φοβάται και "φυλάει" τα ρούχα του. Όπως και την απεικόνιση, το είδωλό του. Περιέχουν, κατά κάποιο τρόπο, την υπόστασή του, και όταν τα παραδίνει ή του τα αρπάζουν, πιστεύει ότι έχει εκχωρήσει ένα μέρος του εαυτού του στη διάκριση του άλλου και βρίσκεται πια κάτω από τον έλεγχό του.

Όχι λοιπόν δεν κάνει, αλλά ίσα-ίσα το ράσο κάνει τον παπά. Όταν αλλάζετε το φόρεμά σας, αισθάνεστε διαφορετικός. Βάζετε τα γιορτινά σας και αμέσως διάθεση και συμπεριφορά γίνεται πανηγυρική· ντύνεστε στο χακί, και ένας άλλος τύπος ανθρώπου σχηματίζεται μέσα σας: ο στρατιώτης· τα μαύρα ρούχα δεν ταιριάζουν απλώς, συνθέτουν το πένθος σας· για να νιώσετε την εξοχή, το βουνό, τη θάλασσα, πρέπει να πετάξετε το συνηθισμένο και να βάλετε το εκδρομικό σας κοστούμι. Με την ίδια αμφίεση δεν μπορείτε να ζήσετε διαφορετικές καταστάσεις ζωής. Στην ανάγκη, μεταβάλλετε μια λεπτομέρεια (ανασηκώνετε το καπέλο ή τα μανίκια σας,

πετάτε το σακάκι ή ξεκουμπώνετε το πουκάμισό σας) και βρίσκετε την αντιστοιχία του εσωτερικού με το εξωτερικό σας.

Πόσο η εξωτερική εμφάνιση (φόρεμα προπάντων αλλά και κόμμωση, στάση, περπάτημα) είναι συνάρτηση της εσωτερικής μας δομής, φαίνεται από το γεγονός ότι και μόνο από τον τρόπο που ντύνεται ένας άνθρωπος μπορεί να μαντέψει κανείς το επάγγελμα, την κοινωνική θέση, την παιδεία του, αλλά και πολλές πτυχές του χαρακτήρα του: το βάθος της ψυχής του, τις βλέψεις και τις επιδιώξεις του, τις διαστάσεις του αισθηματικού του κόσμου, το τι θέλει και μπορεί να πάρει και να δώσει στη ζωή, το πόσο εμπιστεύεται τον εαυτό του και άλλους ανθρώπους, αν λογαριάζει ή όχι τα μέτρα και τις συνήθειες του συλλογικού βίου.

Ακόμα και όταν συμβεί μια βαθιά και απότομη μεταβολή στη δημόσια ή στην ιδιωτική ζωή ενός ανθρώπου, μια περιπλοκή απροσδόκητη, μια κρίση (όταν κλείσει π.χ. μια πόρτα και σκοτεινιάσει ή ανοίξει ένα παράθυρο και φωτιστεί, ευωδιάσει ο αισθηματικός του κόσμος), η αλλαγή θα σημειωθεί και στην αμφίεσή του: το φόρεμα βαραίνει ή ελαφρώνει, εγκαταλείπεται ή γίνεται αντικείμενο ιδιαίτερης φροντίδας, προσαρμόζεται στη νέα κατάσταση ή ετοιμάζεται να την απεικονίσει. Τις πιο πολλές φορές οι μεταπτώσεις αυτές γίνονται χωρίς να τις επιδιώξουν εμπρόθετα ή και να τις προσέξουν οι φορείς του. Η παρόρμηση έρχεται μόνη της, από "μέσα", και το αποτέλεσμα γίνεται αντιληπτό άμα οριστικοποιηθεί.

Μια τελευταία παρατήρηση: την προσδιοριστική, την περιοριστική δύναμη του φορέματος την αισθανόμαστε όταν ανταλλάσσουμε το αληθινό μ' ένα ψεύτικο—που μας κρύβει, π.χ. την αποκριάτικη αμφίεση. Τότε έχουμε το αίσθημα ότι αποδεσμευτήκαμε, αποβάλαμε ένα μέρος του εαυτού μας, εκείνο που έχουμε συνθέσει για να το θεωρούν οι άλλοι (και μεις οι ίδιοι) πρόσωπό μας, και μπορούμε πια να παίζουμε ένα ρόλο—αυτόν που δεν έχουμε καθόλου ή συχνά το θάρρος ή την ευκαιρία να υποδυθούμε στην καθημερινή ζωή. Εάν μας αποσπάσουν την ψεύτικη περιβολή, ξαναγυρίζουμε στην τάξη και στη νηφαλιότητα—η παρένθεση έχει κλείσει...

"ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ" 2ου ΚΥΚΛΟΥ σ.σ. 118-120

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

A1. Για καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα αρίθμησης της πρότασης και δίπλα την ένδειξη **Σωστό** ή **Λάθος**, σύμφωνα με το νόημα του κειμένου.

- α)** Ο τρόπος που ντυνόμαστε είναι γεγονός ασήμαντο.
- β)** Ένας αξιωματικός χωρίς στολή δεν μπορεί να ασκήσει εξουσία.
- γ)** Ο πρωτόγονος φοβάται και "φυλάει" τα ρούχα του.
- δ)** Ο τρόπος που ντύνεται ένας άνθρωπος δεν αποκαλύπτει οπωσδήποτε και το χαρακτήρα του.
- ε)** Μια μεταβολή στη δημόσια ή ιδιωτική ζωή ενός ατόμου επιφέρει αλλαγή και στην αμφίεσή του.

Μονάδες 10

- A2.** Τι πετυχαίνει σύμφωνα με το συγγραφέα ο άνθρωπος όταν ανταλλάσσει το αληθινό του πρόσωπο με ένα ψεύτικο που τον κρύβει π.χ. την αποκριάτικη αμφίεση;
Μονάδες 10
- B1.** Να εντοπίσετε τις νοηματικές ενότητες του κειμένου και να δώσετε ένα τίτλο στην καθεμιά.
Μονάδες 10
- B2. α.** Να δώσετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
επινόηση-αμφίεση-επιδίωξη-μεταβολή-νηφαλιότητα
Μονάδες 5
- β.** Να γράψετε μια δική σας πρόταση με καθεμιά από τις λέξεις που σας δόθηκαν.(**B.2.α**).
Μονάδες 5
- Γ.** Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του παραπάνω κειμένου του Ε. Παπανούτσου χωρίς δικά σας σχόλια σε 80-100 λέξεις.
Μονάδες 20
- Δ.** Οι νέοι κάθε εποχής αντιλαμβάνονται την πραγματικότητα διαφορετικά από ότι οι μεγαλύτεροι. Το στοιχείο αυτό διακρίνεται και στον τρόπο ζωής και ειδικότερα στην αμφίεση της νεολαίας.
Σε ένα κείμενο 450-500 λέξεων έχετε την ευκαιρία να εκθέσετε τους λόγους που κάνουν τους νέους να ντύνονται και να συμπεριφέρονται με το δικό τους τρόπο. Το κείμενό σας θα δημοσιευτεί σε ένα σύγχρονο περιοδικό για νέους.
Μονάδες 40